

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2024, NUMMER 223

Datum	29 januari 2025
Van	College B&W
Behandeld door	M. Vetketel
Doorkiesnummer	14030
E-mailadres	martijn.vetketel@utrecht.nl
Kenmerk	30100667
Beleidsveld	Werk en Inkomen

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2024 nummer 223 van Venita Dada-Anthonij (D66), Mariam Al-Saqaff (VVD) en Bert van Steeg (CDA) van 20 december 2024 over Kwijtschelding schulden is niet altijd een duurzame oplossing. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1

Wat vindt het college van de nieuwe regeling voor het kwijtschelden van schuldenaren hoe kijkt het college naar het effect van de regeling op schuldeisers en het mogelijke signaal dat wanneer je weinig verdient en schulden aangaat de schulden wel kwijtgescholden worden?

Antwoord 1

Wij vinden de regeling zoals we hem nu uitvoeren goed. Hieronder leggen we uit waarom deze nieuwe methode meer passend is.

De vraag suggereert dat mensen strategisch schulden aangaan om ze vervolgens kwijtgescholden te krijgen. Dat beeld herkennen we niet.

Sinds augustus bieden we een schuldregeling zonder afloscapaciteit voor inwoners die geen inkomen hebben boven het vrij te laten bedrag. Voordat we deze nieuwe werkwijze invoerden, hanteerden we in het minnelijke schuldhelpverleningstraject een minimale afloscapaciteit. Waarin we ook bij een vrij te laten bedrag (hierna: vtlb) waar er geen ruimte was om af te lossen toch een bedrag aan de schuldeisers boden. Inwoners hielden hiermee onvoldoende over om van te leven.

Als inwoners schulden hebben kan er beslag gelegd worden op hun inkomen. Wanneer dat gebeurt moet er een minimumbedrag overblijven om van te leven. Dit minimale bedrag heet de beslagvrije voet. De beslagvrije voet is het deel van je inkomsten dat is beschermd tegen beslaglegging door schuldeisers. Dit is zo geregeld in de wet, zodat de inwoner een minimum inkomen houdt voor vaste lasten (zoals huur of hypotheek, water, energie, verzekeringen) en dagelijkse kosten (zoals

boodschappen, kleding en vervoer). Iedereen heeft daar recht op. De beslagvrije voet is meestal 95% van de bijstandsnorm. De resterende 5% van het inkomen is beschikbaar voor verrekening of beslag. Als wij een schuldregeling opstarten wordt er extra rekening gehouden met de specifieke situatie van de inwoner met schulden. Zij hebben dan te maken met een zogenoemde “vrij te laten bedrag” (Vtlb). Het vtlb is opgebouwd uit de beslagvrije voet en het zogeheten nominale bedrag. Het nominale bedrag is een bijtelling die rekening houdt met de specifieke situatie van degene die schulden heeft. Als diegene bijvoorbeeld alimentatie moet betalen, wordt dit bedrag meegenomen in het vtlb. Het vtlb wordt berekend aan de hand van de meest recente versie van het rapport van de werkgroep rekenmethode vtlb van Recofa.

Een situatie waarin we een schuldregeling zonder afloscapaciteit voorstellen is dus een gevolg van een te laag inkomen, waar geen ruimte in zit om schulden af te lossen.

In mei 2024 heeft de algemene ledenvergadering van de NVVK met ruime meerderheid van stemmen besloten dat haar leden betaalvoorstellen doen op basis van het werkelijke vrij te laten bedrag. Bij faillissementen en de Wsnp was de werkwijze met een 0-aanbod al gangbaar. Wij hebben als lid en deelnemer in de ALV ingestemd met dit besluit en onderschrijven de gedachtegang erachter. Ook wij zijn van mening dat als er geen inkomen is om schulden af te lossen, we dat niet kunnen aanbieden aan schuldeisers. Schulden worden weliswaar kwijtgescholden, maar de overige voorwaarden (begeleiding, budgetbeheer, BKR-registratie, het verplicht verkopen van een eventuele auto als deze niet noodzakelijk is, vermogen te gelde maken) maken dat mensen de schuldhulp niet zien als een reden om schulden te maken en er op een gemakkelijke en/of aantrekkelijke manier af te komen. We verwachten dus ook niet dat dit een aanzuigende werking heeft. We treffen nu al zelden of nooit cliënten die zo calculerend zijn.

Vraag 2

Kan het college inzicht geven in het aantal ‘nulaanbiedingen’ die sinds 1 juli zijn gedaan in Utrecht en welk percentage daarvan heeft geleid tot nieuwe schulden?

Antwoord 2

We voeren het 0-aanbod zelf sinds augustus 2024 uit. We hebben 228 aanvragen binnengekregen, waarvan er 70 geleid hebben tot een 0-aanbod. Over recidive valt nog niks te zeggen.

Vraag 3

Heeft het college er zicht op of de oorzaken van deze schulden voornamelijk liggen binnen de invloedssfeer van de schuldenaren gedrag (bijv. onverantwoorde uitgavenpatronen) of buiten de invloedssfeer van de schuldenaren (bijv. onvoorziene veranderingen in hun leven)?

Antwoord 3

We hebben hier geen cijfermatig inzicht in. Maar in het antwoord op vraag 9 lichten we toe hoe we omgaan met schulden die mogelijk niet te goeder trouw zijn ontstaan.

Vraag 4

In hoeveel gevallen is er begeleiding aangeboden aan de schuldenaar met het doel toekomstige schulden te voorkomen?

Antwoord 4

Begeleiding bieden we altijd, in passende vorm, aan. We kijken daarbij ook naar mogelijkheden om het inkomen (en dus de aflossingscapaciteit) te vergroten. De begeleiding richt zich ook op het, zo mogelijk, voorkomen van herhaling.

Vraag 5

In hoeveel gevallen hebben schuldenaren deze geweigerd en wat was daar de reden van?

Antwoord 5

Ons zijn tot op heden geen gevallen bekend waar inwoners niet meewerken aan ondersteuning na een 0-aanbieding. Onze ervaring is dat inwoners in de meeste gevallen de begeleiding accepteren.

Vraag 6

Is er bekend hoeveel situaties er na kwijtschelding zijn ontstaan waarin nieuwe schulden zijn opgebouwd?

Antwoord 6

Zie antwoord op vraag 2.

Vraag 7

Deelt het college de zorg dat het ontbreken van tegenprestaties voor schuldeisers onwenselijk is?

Antwoord 7

Die tegenprestatie is er wel (zie andere antwoorden). Een financiële tegenprestatie vinden wij niet verantwoord. Door o.a. de commissie sociaal minimum is aangetoond dat er simpelweg geen rek meer zit in het budget van deze inwoners.

Ook schuldeisers zien het hulpaanbod van de gemeente als tegenprestatie. In situaties waar we nu een 0-aanbod doen, kregen schuldeisers voorheen in veel gevallen maar een klein percentage van de oorspronkelijke vordering terug.

Vraag 8

Is het college bereid in VNG verband te pleiten voor aanvullende regelgeving, bijvoorbeeld om begeleiding bij kwijtschelding in bepaalde gevallen verplicht te stellen?

Antwoord 8

Wij bieden altijd een aanpak en bijbehorende ondersteuning op maat. We zien nu nog geen noodzaak om een verplichting van begeleiding te bepleiten bij de VNG.

Vraag 9

Is het college het met de bovenstaande partijen eens dat kwijtschelding niet het uitgangspunt zou moeten zijn, maar een mogelijkheid binnen maatwerkoplossingen in gevallen waarbij de schulden zijn ontstaan door oorzaken buiten de invloedssfeer van de schuldenaar?

Antwoord 9

Op dit moment is kwijtschelding ook niet ons uitgangspunt, maar het hanteren van objectieve normen om de aflossingscapaciteit te bepalen. Dit heeft in sommige gevallen het resultaat van het 0-aanbod. Wij oordelen als gemeentelijke schuldhulpverlening niet over de oorzaak van schulden. Wel bekijken we of de schulden te goeder trouw zijn ontstaan. Daar is bijvoorbeeld geen sprake van als schulden aangegaan zijn terwijl de inwoner zelf wist dat er redelijkerwijs geen uitzicht bestond op aflossing daarvan. We kunnen dan voorwaarden stellen waarin de inwoner als er eerst aantoonbare stappen moet zetten om zijn gedrag te verbeteren. Uiteindelijk kunnen we ook, als er geen andere opties meer zijn, inwoners helpen om te leren leven met schulden.

Daarnaast staat het schuldeisers in die zin ook vrij om een minnelijk aanbod te weigeren als ze van mening zijn dat het aanbod dat we kunnen doen niet passend is.

Vraag 10

Ziet het college mogelijkheden om begeleiding als op de landelijke richtlijn aanvullende voorwaarde te stellen bij kwijtschelding van schulden?

Antwoord 10.

Zie antwoord op vraag 8.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke vragen: Kwijtschelding schulden is niet altijd een duurzame oplossing

19/12/2024

Vragen:

De nieuwe richtlijn van de schuldhulpverlening is per 1 juli jl. ingegaan. In een artikel van de NOS¹ wordt beschreven dat schuldeisers in toenemende mate een zogenoemd 'nulaanbod' ontvangen, wat neerkomt op het kwijtschelden van schulden zonder aflossing of tegenprestatie. Het accepteren van begeleiding door de schuldenaren, nadat de schuld is kwijtgescholden, is immers op vrijwillige basis.

Dit geeft wrevel bij de schuldeisers. Vooral op het gebrek aan het stellen van een tegenprestatie. Sinds 1 juli groeide het aantal 'nulaanbiedingen' met een derde en zien schuldeisers na kwijtschelding klanten in hetzelfde patroon vervallen, waarbij nieuwe schulden worden opgebouwd wat ook een zeer onwenselijke situatie is voor hen met deze nieuwe schulden.

Hoewel D66, VVD en CDA erkennen dat in bepaalde gevallen kwijtschelding van schulden wenselijk is, zijn wij ook van mening dat deze in veel gevallen had in hand zou moeten gaan met begeleiding om het verval in oude patronen en daarmee nieuwe schulden te voorkomen.

Daarnaast vinden wij het zorgelijk en oneerlijk dat schuldeisers opdraaien voor een rekening waar zij geen invloed op hebben en daarom de volgende vragen:

1. Wat vindt het college van de nieuwe regeling voor het kwijtschelden van schuldenaren hoe kijkt het college naar het effect van de regeling op schuldeisers en het mogelijke signaal dat wanneer je weinig verdient en schulden aangaat de schulden wel kwijtgescholden worden?
2. Kan het college inzicht geven in het aantal 'nulaanbiedingen' die sinds 1 juli zijn gedaan in Utrecht en welk percentage daarvan heeft geleid tot nieuwe schulden?
3. Heeft het college er zicht op of de oorzaken van deze schulden voornamelijk liggen binnen de invloedsfeer van de schuldenaren gedrag (bijv. onverantwoorde uitgavenpatronen) of buiten de invloedsfeer van de schuldenaren (bijv. onvoorziene veranderingen in hun leven)?
4. In hoeveel gevallen is er begeleiding aangeboden aan de schuldenaar met het doel toekomstige schulden te voorkomen?

1. NOS: [Steeds meer schulden kwijtgescholden door nieuwe regels](#)

5. In hoeveel gevallen hebben schuldenaren deze geweigerd en wat was daar de reden van?
6. Is er bekend hoeveel situaties er na kwijtschelding zijn ontstaan waarin nieuwe schulden zijn opgebouwd?
7. Deelt het college de zorg dat het ontbreken van tegenprestaties voor schuldeisers onwenselijk is?
8. Is het college bereid in VNG verband te pleiten voor aanvullende regelgeving, bijvoorbeeld om begeleiding bij kwijtschelding in bepaalde gevallen verplicht te stellen?
9. Is het college het met de bovenstaande partijen eens dat kwijtschelding niet het uitgangspunt zou moeten zijn, maar een mogelijkheid binnen maatwerkoplossingen in gevallen waarbij de schulden zijn ontstaan door oorzaken buiten de invloedssfeer van de schuldenaar?
10. Ziet het college mogelijkheden om begeleiding als op de landelijke richtlijn aanvullende voorwaarde te stellen bij kwijtschelding van schulden?

Gesteld door:

- Venita Dada-Anthonij, D66
- Mariam Al-Saqaff, VVD
- Bert van Steeg, CDA